

O projektu

Mgr. Jaroslava Barbara Sporková

1. Úvod

Inspirací projektu „Nové gramotnosti pro střední generaci aneb Univerzita půl třetího věku“ byla Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku, kterou schválila vláda ČR na jaře 2003.

V jedné z jejích kapitol je věnována pozornost základním společenským znalostem, dovednostem a hodnotám, které jsou společnou základnu a předpokladem pro všechny směry rozvoje lidských zdrojů. Vedou k vyšším dovednostem, konkrétním odbornostem i k lepší orientaci v současné společnosti. Těmto znalostem a dovednostem říkáme gramotnosti. Zvládnutí gramotností neznamená pro člověka zvýšení jeho konkurenční výhody na trhu práce, ale jejich absence jej na tomto trhu diskvalifikuje.

Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku věnuje také pozornost problémům, kterým v současnosti čelí jednotlivé generace v současné společnosti. Konstatuje se v ní, že v nejtěžším postavení se nachází starší střední generace, tedy lidé starší 50 let.

Projekt „Nové gramotnosti pro střední generaci aneb Univerzita půl třetího věku“ reaguje na oba výše uvedené problémy tím, že rozvoj novodobých gramotností propojil se vzděláváním starší střední generace.

Gramotností je celá řada. My jsme věnovali pozornost těm, které jsou považovány za nejdůležitější. Jedná se o jazykovou gramotnost, informační gramotnost, ekonomickou gramotnost, občanskou gramotnost a gramotnost udržitelného rozvoje.

Projekt byl realizován v rámci 3. priority Operačního programu Lidské zdroje nazvané „Rozvoj celoživotního vzdělávání“. Byl financován Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky. Zahájen byl v listopadu 2005 jako dvouletý program. Název „Univerzita půl třetího věku“ je symbolický. Naznačuje, že se jedná o typ vzdělávání, které je určeno lidem, jež se pomalu blíží k důchodovému věku.

Nositelem projektu se stala Vysoká škola finanční a správní s tím, že vlastní realizace vzdělávání probíhala od října 2006 v její pobočce v Mostě. Partnery školy se v projektu staly Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje, Úřad práce v Mostě a Ústecký kraj.

Cílem projektu bylo vytvořit vzdělávací program sestavený z řady vzdělávacích modulů a jeho následné pilotní ověření na cílové skupině kterou měli tvořit zejména středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaní lidé (vzdělávací program byl nazván Univerzitou), kteří jsou nezaměstnaní nebo jsou ohroženi ztrátou zaměstnání. Účastníci vzdělávání absolvováním vzdělávacích modulů si měli rozšířit své znalosti a dovednosti a zvýšit svoji šanci na trhu práce.

Základní plán realizace klíčových aktivit byl stanoven takto:

1. etapa Podrobné definování profilu absolventa
2. etapa: Tvorba vzdělávacích modulů včetně přípravy studijních textů
3. etapa: Pilotní ověření vzdělávacího modulu
4. etapa: Vyhodnocení pilotu
5. etapa: Realizace závěrečné konference.

2. Realizace

2.1 Projekt a jeho lidé

Řízení projektu bylo dvouúrovňové.

Jednu úroveň tvořil realizační tým ve složení:

- Ředitelka projektu: Dr. Bohuslava Šenkýřová, rektorka VŠFS
- Odborná garanta projektu (a jeho autorka): Mgr. Jaroslava Barbara Sporková
- Manažerka projektu: Ing. Hana Matoušková, později Ing. Jitka Kolínová, později Ing. Radka Olejárová
- Ekonomka projektu: Hana Donátová
- Garant projektu pro pobočku v Mostě: Ing. Josef Švec, ředitel pobočky VŠFS v Mostě
- Organizátorka vzdělávání: Kamila Beranová

Na projektu se dále podílela celá řada pracovníků VŠFS.

Druhou úroveň řízení projektu tvořil Řídící výbor ve složení:

- Předsedkyně ŘV: Dr. Bohuslava Šenkýřová, rektorka VŠFS
- JUDr. Richard Falbr, předseda KSR-ÚK a europoslanec
- JUDr. Jana Šmejcová, ředitelka ÚP Most, později Ing. Oldřich Malý, ředitel ÚP Most
- Radek Vonka, náměstek hejtmana ÚK
- Mgr. Jaroslava Barbara Sporková, autorka projektu a odborná garanta
- Ing. Josef Švec, ředitel pobočky VŠFS Most

Cílem Řídícího výboru projektu bylo zejména dohlížet na plnění harmonogramu vytčených úkolů a přijímání strategických rozhodnutí. Jednání Řídícího výboru se konala čtvrtletně. Zápisy z nich byly zveřejňovány na WWW stránkách projektu.

2.2 Vzdělávací program a vzdělávací moduly

Vzdělávací program se skládal z celkem 8 samostatných vzdělávacích modulů. V praxi to znamenalo to, že zájemci o studium si mohli vybrat z bohaté nabídky ty moduly, o které měli zájem. Za úroveň každého modulu zodpovídal garant modulu. V případě prvních 4 modulů (viz dále) odpovídal navíc i za odbornou úroveň zpracovaných studijních textů.

Občanská gramotnost

Garant: Prof. PhDr. Vladimír Čechák, CSc.

Autoři studijních textů:

Obsah vzdělávacího modulu:

- Právní vědomí
- Orientace na trhu práce
- Rovné příležitosti
- Veřejná správa v ČR
- Pravidla společenského chování

Dotace 20 hodin přímé výuky.

Skripta pro Občanskou gramotnost vytvořili:

- JUDr. Šmejcová Jana
- Mgr. et Mgr. Blažek Petr
- Prof., PhDr. Čechák Vladimír, CSc.
- PhDr. Kafka Miloslav CSc.

V roli lektorů vystupovali:

- JUDr. Šmejcová Jana
- Mgr. et Mgr. Blažek Petr
- PhDr. Kafka Miloslav CSc.
- PhDr. Jančík Jaroslav
- Mgr. Šmíd Jan

Informační gramotnost

Garant: Ing. Václav Řepa

Obsah vzdělávacího modulu:

- Moderní informační a komunikační technologie
- Práce s informacemi
- Komunikace (e-mail, diskusní skupiny, náležitost internetové komunity)

Dotace 20 hodin přímé výuky

Skripta pro Informační gramotnost vytvořily a v roli lektorek vystupovaly:

- Ing. Vohánková Hana
- Ing. Sedláková Martina

Ekonomická gramotnost

Garant: Doc. Ing. Antonín Kubiček, CSc.

Obsah vzdělávacího modulu:

- Základy podnikání
- Firemní daně
- Firemní rozpočty
- Rozvoj a inovace v podnikání, konkurence a jejich dopady na podnikání
- Tvorba rodinných rozpočtů
- Základy finančního investování a jeho rizika

Dotace: 30 hodin přímé výuky

Skripta pro Ekonomickou gramotnost vytvořili:

- Ing. Kotěšovcová Jana
- Doc. Ing. Kubiček Antonín, CSc.
- Ing. Storch Roman CSc.
- Ing. Vaškovic Petr

V roli lektorů vystupovali:

- Ing. Kotěšovcová Jana
- Doc. Ing. Kubiček Antonín CSc.
- Ing. Storch Roman CSc.

Gramotnost udržitelného rozvoje

Garant: Prof. Ing. František Zich, DrSc.

- Člověk je nedílnou součástí přírody
- Současný stav životního prostředí – ekologické problémy soudobého světa
- Trvale udržitelný rozvoj
- Odpovědnost – instituce a trvale udržitelný rozvoj, společenská odpovědnost firem v souladu s principy udržitelného rozvoje
- Ekologický životní styl

Dotace: 10 hodin přímé výuky

Skripta pro Gramotnost udržitelného rozvoje vytvořili a v roli lektorů vystupovali:

- Ing. D. Kunz Vilém
- Dr. Rynda Ivan
- Ing. Zahálka Jaroslav CSc.
- Doc. Ing. Zich František CSc.

Jazyková gramotnost – angličtina

Garantka: Mgr. Vlastimila Kolářová

Vzdělávací modul byl rozdělen do dvou znalostních úrovní

- Začátečníci
- Mírně pokročilí

Dotace: 80 hodin přímé výuky

Jazyková gramotnost – němčina

Garantka: Mgr. Jarmila Šimková

Vzdělávací modul byl rozdělen do dvou znalostních úrovní

- Začátečníci
- Mírně pokročilí

Dotace: 80 hodin přímé výuky

- V roli lektorů působili:
- Mgr. Šimonová Zuzana
- Mgr. Petr Oldřich Johannes
- Mgr. Ješková Miloslava
- Mgr. Radošová Dáša
- Mgr. Hronová Štěpánka MBA
- Mgr. Vránová Jana

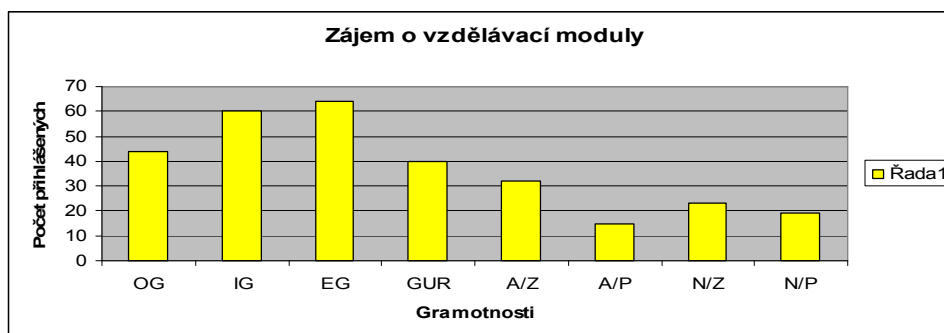
Nad rámec plánovaného rozsahu školení byl na základě velikého zájmu posluchačů otevřen pokračující běh nazvaný „Informační gramotnosti II“ s rozsahem 12 výukových hodin.

2.3 Posluchači

Nábor posluchačů do vzdělávacích modulů byl zahájen na jaře 2006. Obyvatelé Ústeckého kraje se mohli o připravované Univerzitě půl třetího věku dozvědět z regionálního tisku, propagačních letáků, které poskytovaly u svých přepážek úřady práce Ústeckého kraje, které distribuovala svým členům HSR-ÚK, a které byly mimo jiné vylepeny i v autobusech městské dopravy v Mostě.

Zájem o projekt byl veliký. Celkem se přihlásilo 79. Z nich mnozí se zapsali do více modulů. Někteří do všech. 19 posluchačů bylo v té době nezaměstnaných. Nejstarší posluchač se narodil v roce 1943 a označil se jako člověk ohrožený ztrátou zaměstnání. Zájem o vzdělávání projevíly více ženy a to v poměru 63: 16.

Předvídatelně největší zájem byl o jazykové gramotnosti, do kterých se přihlásilo celkem 89 posluchačů. Překvapením byl vysoký zájem o gramotnost udržitelného rozvoje. Do tohoto modulu se přihlásilo 40 posluchačů.

Posluchači zahájili svá studia v říjnu 2006. Pilotní ověřování vzdělávacího programu bylo ukončeno na konci června 2007. Po celou dobu probíhalo jazykové vzdělávání. Vzdělávací moduly na sebe postupně navazovaly. Jako první byla realizována občanská gramotnost, po ní

následovala informační gramotnost, potom ekonomická gramotnost, poslední byla gramotnost udržitelného rozvoje.

Posluchači byli vždy rozděleni do více tříd. Dilem proto, že se do jednotlivých vzdělávacích modulů přihlásilo hodně zájemců a společná výuka by neměla náležitý vzdělávací efekt. Dilem proto, že paralelně s výukou občanské, informační a ekonomické gramotnosti i gramotnosti udržitelného rozvoje probíhala výuka jazyků.

Schéma vzdělávacího dne (vždy se jednalo o čtvrtek) vypadalo takto:

13:45 – 15:15	15:30 – 17:00	17:15 – 18:45
AZ/ a N/Z 2 třídy	OG nebo EG nebo IG nebo GUR 1 třída	A/Z a N/Z 2 třídy
	A/P a N/P 2 třídy	OG nebo EG nebo IG nebo GUR 1 třída

Vzdělávání bylo posluchačům poskytováno zdarma. Díky finanční přípoře jsme nabízeli našim frekventantům zdarma i občerstvení.

Všichni absolventi vzdělávacího modulu obdrželi osvědčení o jeho absolvování. Ti z nich, kteří úspěšně absolvovali nejméně 3 vzdělávací moduly získali „velké“ osvědčení o absolvování celého vzdělávacího programu Univerzity půl třetího věku, které se během času začalo také říkat Univerzita pro střední generaci.

2.4 Propagace

Důležitou roli při realizaci projektu hraje propagace Evropského sociálního fondu, který byl dominantním donátorem projektů realizovaných v rámci OP Rozvoj lidských zdrojů. V případě Univerzity půl třetího věku byly zorganizovány dvě tiskové konference, byly zveřejňovány články v regionálním tisku a v časopisech vysoké školy finanční a správní, byly vydány propagační letáky, poznámkové bloky a papírové desky, do kterých si posluchači postupně ukládali získané vzdělávací texty – viz obrázek.

O propagaci projektu se postaraly i WWW stránky školy: www.vsfs.cz.

Součástí propagace ESF a zejména samotného projektu byla konference „**Ohlédnutí za 1. ročníkem Univerzity středního věku v Mostě**“, která se uskutečnila dne 19. září 2007 tamtéž s tímto programem:

Dopolední blok: 10:00 až 11.55

10:00 až 10:15

Zahájení, Ing. J. Švec, ředitel pobočky VŠFS v Mostě

10:15 až 10:25

VŠFS a její úloha v oblasti dalšího vzdělávání, Prof. PhDr. Vladimír Čechák, CSc.

10:25 až 10:40

Celoživotní učení jako základ konkurenceschopnosti Evropské unie, JUDr. R. Falbr

10:40 až 10:50

Vystoupení partnerů

10:50 až 11:15

Zpráva o realizaci projektu, Mgr. Jaroslava Barbara Sporková

11:15 až 11:40

Rozbor výsledků hodnocení, PhDr. J. Rytina, CSc.

11:40 až 11:55

Diskuse

Odpolední blok: 13:00 až 15:15

13:00 až 13:45

Vystoupení zástupce garantů projektu, lektorů projektu, posluchačů a organizátorů projektu

13:45 až 14:00

Pohled psychologa na realizovaný projekt, PhDr. Stanislav Hájek

14:00 až 14:30

Předání osvědčení absolventům vzdělávacích modulů

Předání osvědčení absolventům vzdělávacího programu

14.30 až 14:40

Udržitelnost projektu a plány do budoucna - doporučení, Mgr. Jaroslava Barbara Sporková

14:40 až 15.15

Diskuse a závěr.

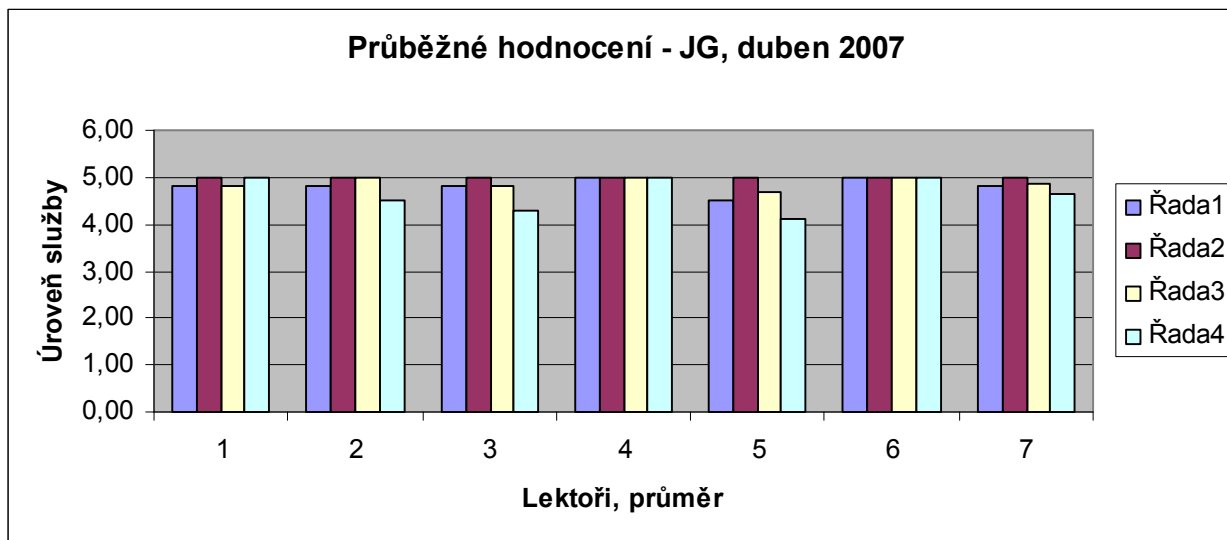
Pro účely konference byla vytvořena jednotná grafická úprava pozvánek, dopisů i prezentací vystupujících (viz příloha).

Konference se zúčastnili vedle oficiálních hostů a zájemců o další vzdělávání zejména samotní absolventi vzdělávacího programu, kteří v jejím závěru obdrželi osvědčení o absolvování Univerzity půl třetího věku VŠFS.

2.5 Hodnocení projektu

Vzhledem k tomu, že se jednalo o pilotní ověření vzdělávacího programu, byla hodnocení projektu věnována mimořádná pozornost. Hodnocení probíhalo ve dvou úrovních.

Tou první bylo jednoduché zhodnocení každého vzdělávacího modulu u příležitosti jeho ukončení. Posluchači oceňovali body na stupnici 1 až 5 (1 – nevyhovující, 5 - vynikající) zvolenou formu studia, výkon lektorů, organizační zajištění vzdělávací akce a celkový dojem. Výsledky tohoto hodnocení byly vynikající. Průměry ve všech ukazatelích nepoklesly pod bod 4. Zcela mimořádného ocenění dosáhl lektor německého jazyka Mgr. Oldřich Johannes Petr – viz tabulka – řada 2 – fialový sloupec.

Druhou úrovní hodnocení byla dvě dotazníková šetření. První - průběžné šetření probíhalo v březnu 2007 se zúčastnilo se jej 46 respondentů – posluchačů vzdělávacího programu. Druhého – závěrečné hodnocení se zúčastnilo 32 respondentů - posluchačů a 19 respondentů – lektorů a organizátorů projektu.

Z šetření vyplynuly mimo jiné následující poznatky:

- Nabídka vzdělávacích modulů byla zvolena šťastně.
- Mnozí posluchači konstatovali, že jim získané vědomosti pomohou nejenom v práci, ale i v osobním životě.
- Posluchači vysoce oceňovali odbornost lektorů, jejich zaujatost pro obor, vstřícnost („Dáša je hrdinka, že to s námi vydržela“) a také ochotu pomáhat účastníkům školení při řešení jejich osobních problémů.
- Absolventi vzdělávacích modulů přikládají veliký význam svému sebevzdělávání a většina z nich by ráda ve studiu pokračovala, a to i za cenu mírného kurzovného.
- V rámci tříd se vytvořily velmi dobré až výborné vzájemné vztahy.
- Setkávání lektorů s účastníky vedla k oboustrannému obohacení.

3. Závěr

Univerzita půl třetího věku splnila vytčený cíl i do projektu vložená očekávání.

Zkušenosti a poznatky získané v průběhu realizace projektu vedou VŠFS k rozhodnutí pokračovat v nově vytvořené formě vzdělávání starší střední generace a to využitím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, který bude v letech 2008 až 2015 financován Evropským sociálním fondem a rozpočtem České republiky.

Ozkoušený pilotní vzdělávací program chceme inovovat a upravit tak, aby mohl být zahájen na podzim 2008, a to jak v pobočce VŠFS v Mostě, tak v pobočce na Kladně.

Dále hodláme připravit a realizovat 2. a 3. ročník Univerzity půl třetího věku. Zprvu v Mostě, později rovněž i na Kladně.

Zda se našich vzdělávacích programů dočkají i obyvatelé Prahy záleží na znění výzvy Operačního programu Praha Adaptabilita a na tom, zda obstojíme v obrovské pražské konkurenci. Na rozdíl od OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je pro OPPA vyčleněno výrazně méně peněz.